

'A ARA !

Te poro'i a te Fa'atere Nui o te Ha'api'ira'a

Te ha'api'ira'a i te reo e te ta'ere mā'ohi, o te tahi īa o te mau fā nui a te hau fenua. Nō te fa'a'ohiera'a i taua ha'api'ira'a ra, 'ua pūpū 'ia i roto i te mau 'orometua, 'a tau matahiti i teienei, rave rau moiha'a 'āpi, tei pāhono ato'a i te arata'ira'a a te papa ha'api'ira'a. 'Ia ō ato'a te mau reo ma'ohi i roto i mau fa'anahora'a ato'a o teie nei tau.

Nō reira, 'ia riro mau ā teie puta hōho'a ei moiha'a pāpū nō te ha'amaita'i i te mau 'ite o te tamari'i i te pae o te parau, te tai'o e te pāpa'i e tae noa atu i te pae o te ta'ere mā'ohi. Māruuru !

Nicole a SANQUER-FAREATA

Mot du ministre de l'éducation

L'enseignement des langues et culture polynésiennes est une des priorités du gouvernement de la Polynésie française. Afin de faciliter cet enseignement, depuis ces dernières années, l'accent est mis sur la dotation des enseignants en outils innovants et qui répondent aux programmes officiels. Au-delà, il s'agit de donner aux langues polynésiennes une touche de modernité.

Puisse cet album être un outil de développement des compétences langagières et culturelles au service de nos élèves. Māruuru !

Mme Nicole SANQUER-FAREATA

1. 'Ua rere te « iPod »

E pō pōiri i te motu ra, 'o Napuka.

Tē 'anapa nei te mau feti'a i ni'a i te fare 'ie.

Nō te haumārū 'e te rohirohi,

Ta'oto ihora te mau tamari'i i ni'a i te pē'ue.

'Oto'oto maira 'o Kuriri.

Horohoro atura 'o Kaveu.

'Ua 'oro'oro a'e na te ihu o 'aiū mā...

Puhihau maira te no'ano'a o te tiare Kahaiia.

Hiti marū noa a'era te mahana.

- 'Auē ! 'Ua 'eiāhia tā'u « iPooooood » !

Hitimahuta ihora te rāhui.

**Riri, rere, rara atura 'o Kuriri i teie parau 'āpi.
Pūpuni ihora 'o Kaveu.**

¹ E parau no te hō'ē vāhi 'aita e noho tumuhia e te ta'ata.

Horo atura te mau rautī i rāpae.

- *E aha teie ?*

- *E aha teie ?*

- *'Ua 'eiāhia tā'u «iPod», 'o te reo ta'i ia o Te-Ari'i-o-te-Ra'i Lani !*

Tā'u « iPod », nō « Lax » roa mai !

- *'Ua 'imi 'oe i roto i te fare 'ie ? 'O te anira'a ia a Tefati, te fa'atere o teie pūhapara'a.*

- *'Ē, 'ua vāiiho vau i 'ō nei !*

- *I hea roa, 'a fa'a'ite mai ! Tē pe'ape'a nei 'o Tefati.*

- *I 'ō nei, hu... hu... hu..., (tē ta'i nei te tamaiti), I pīha'i iho i tō'u tūru'a !*

'A hi'o na, 'aita fa'ahou !

Pāheruhia atura te fare 'ie.

Huehia atura tāna mau pūtē 'ahu.

Tāorahia atura te 'ahu ta'oto i rāpae.

'Aita iho ā e « iPod » !

Ta'i atura te hio, parau riri atura te fa'atere :

- *E te tama, ha'ape'epe'e mai i rāpae !*

A haere mai i mua iā'u !

'A tīfene i te rima !

'Eiaha e ha'uti fa'ahou !

E fārerei 'outou iā 'u !

Fa'aue atura 'oia 'ia pāheruhia te tā'āto'ara'a o te mau fare 'ie.

'Aita ato'a i 'itehia !

Fa'aue atura 'oia 'ia pāheru-ato'a-hia te mau pūtē.

'Aita ato'a i 'itehia !

Ta'i atura 'o Te-Ari'i-o-te-Ra'i Lani mai te pēpe ra te huru :

- *'A fa'aho'i mai i tā'u « iPod », e fa'a'ite au i tō'u māmā !*

Pahō atura te mau tama i te 'ata.

Inaha, tē auē noa ra 'oia ma te 'ōu'au'a 'e ma te tāpō i te mata.

Noa atu ā te vaha rahi, 'aita rā e roimata.

'Ē, 'oia mau, o te huru ia o Te-Ari'i-o-te-Ra'i Lani.

Terā tamāroa, nō roto 'oia i te tahī 'ōpū fēti'i 'ona².

Terā pa'i pupu ta'ata fa'a'oru 'e te mā'iti ta'ata.

'E nō te mea, 'ua fānauhia 'oia i te piha terevete³, 'ua rau ia tāna mau ha'uti.

'E nō te mea ē, e tama 'ōtahi ho'i, 'ua rau ato'a tāna mau peu...

'E mau peu 'ino fāito 'ore ana'e, i fa'aoti ai te metua tāne e fa'aātea ri'i iāna ia Tahiti.

I tāpa'o ai 'oia i tōna i'oa i teie pūhapara'a i Napuka nei.

Teie rā, 'ua tari ato'a mai 'o Te-Ari'i-o-te-Ra'i Lani i tāna mau ha'apahira'a i te motu nei.

Te mea ia e fa'atupu nei i te māna'ona'ora'a 'e te hō'atara'a i roto ia Temata 'e tōna hoa 'o Māmahu.

² Feiā moni

³ Piha moni : e metua 'ona tō TAOTRL

2. Te parira'a.

- Nā Māmahu i 'eiā i tā'u « iPod », 'o te parira'a ia a Te-Ari'i-o-te-Ra'i Lani.

**Riri, rere, rara atura 'o Kuriri i teie parau 'āpī.
Pūpuni ihora 'o Kaveu.**

Huehue a'era te ta'ata, tūtonu atura ia Māmahu.

- 'Ē, nā Māmahu ! 'Ua 'ite au iāna i te tāmoemoe-noa-ra'a iā'u inanahi ra !

'Ua vai muhu 'ore noa rā 'o Māmahu i mua i teie fa'ahapara'a.

Tā'iri'iri noa atura 'oia i te upo'o, i reira tō Temata pāto'ira'a ē :

- Ha'avare !

'Ua 'ite mata 'oe iāna i te 'eiāra'a i tā 'oe « iPod » ? 'Aita !

- 'Oia ! Nāna i 'eiā ! Te pāhonora'a ia a Te-Ari'i-o-te-Ra'i Lani.

- 'Āhani, Māmahu ! (E fa'ao'ō'o teie).

Tā 'oe fare ha'api'ira'a, e'ere ānei terā i pāheruhia ?

I te hepatoma i ma'iri a'e nei... nā te mau mūto'i ?

Uhm, e'ere terā i tomohia, i tū'āhia⁴ ?

E'ree ānei te fare ha'api'ira'a o te mau « bandits-voleurs » ?

'Āhani, teie fare ha'api'ira'a, e'ere... ?

Hahaha ! E aha nei te i'oa... ?

'Ū'ū noa atura 'o Māmahu, 'ua ha'amā roa 'oia.

fenefenea 'o Te-Ari'i-o-te-Ra'i Lani i te 'ata.

- 'A ha'apāpū pa'i i te parau ! 'Eiaha e 'ū'ū noa !

E mā'ino'ino rahi tō Māmahu. Te rima, 'ua 'ōmenemene roa īa...

- 'A fa'a'ea na i te fa'ao'ō'o !

Fa'aro'o mai, 'o māua noa 'o Māmahu inanahi ra i te tāmāra'a i te 'āua e pō noa a'era.

Nō reira, i tāua taime, 'aita 'oia i 'eiā... !

- Parau mau, Temata, te reo ha'avarevare ia 'o Te Ari'i-o-te-Ra'i Lani, 'aita ihoā īa i 'eiā !

'Ua hape noa rā te rima i te raverā'a !

'Aua'a te rima 'o Temata i tāpe'a mai ia Māmahu, i 'ore ai 'oia i papa'i i teie nei vaha repo.

⁴ 'Ua rave 'inohia.

Toro atura 'o Te Ari'i-o-te-Ra'i Lani i te hō'ē tī'a varavara,

'ia 'ite te tā'āto'ara'a.

- 'Ē, 'oia mau, tē ha'apāpū nei au e tamari'i 'eiā ihoā 'o Māmahu.

Taha atura te mata i ni'a i te 'āvae 'o Māmahu, hō'ē noa tī'a i te 'āvae...

- I mua noa i tō'u fare... I teie po'ipo'i... I tō'u arara'a mai, teie ia mea !

'O vai te fatu ? 'O vai... ?

He'e marū noa atura te mata 'o Te Ari'i-o-te-Ra'i Lani i ni'a i te tī'a, ma te tai'o pūai : « Mā... Ma...

E reo 'āmui o tei pāhono atu :

- Māmahu !

Iaa, 'o Māmahu ā !!! Iaa, « bandit-voleur » ihoā !

Tama'i atura te fa'atere :

- Māmahu, e fa'aea noa 'oe i tō fare 'ie, e tae atu i te taime e fa'aho'i ai 'oe i te « iPod ».

Tē fa'aro'o mai ra 'oe ?

Mutamuta noa ihora 'o Māmahu :

- Um ! Nā reira...

'Ata'ata a'era 'o Te-Ari'i-o-te-Ra'i Lani nō te mea 'ua fa'autu'ahia 'o Māmahu.

Riri, rere, rara atura 'o Kuriri i teie parau 'āpi.

Pūpuni ihora 'o Kaveu.

3. 'O te Ari'i-o-te-Ra'i Lani ānei ?

Tē riri nei 'o Temata ia Te-Ari'i-o-te-Ra'i Lani.

E ari'i 'ohipa 'ino mau teie ari'i, Te-Ari'i-o-te-Ra'i Lani...

Inaha, 'a piti taime tōna tōtōāra'a ia Temata.

Te taime mātāmua, i te hō'ē po'ipo'i, 'ua hitimahuta te mau tama i tōna reo i te tuōra'a ē :

- E 'ahu teie, e 'ahu teie e pāinu nei !

'Ua tāpapa te mau tama i te tairoto. 'Ua mana'o rātou ē 'ua pāinu paha te tahī 'ihitai, 'aore rā, 'ua tomo te tahī pahī i te ava...

- Nō vai rā teie 'ahu ? Te ui māerera'a īa a Tefati tāne. Nō vai... ?

'Eiahā tātou e 'imi, 'o Temata te fatu o teie 'ahu.

'O Temata ato'a teie i 'ati na i te 'ahu rari.

Nā vai rā i tāora i roto i te miti ?

Nō Temata rā, hō'ē noa ta'ata, 'aita atu ai.

'O Te-Ari'i-o-te-Ra'i Lani.

I te piti o te taime, 'ua tūra'ihia 'e 'ua topa 'oia, te ihu i roto roa i te merēti mā'a.

E teie ā reo mana⁵ a teie ari'i :

- *E hoa a'e ra e Temata, ha'apāpū pa'i i te 'āvae !*

Ha'apa'ari pa'i i te rima !

Fa'atāne pa'i !

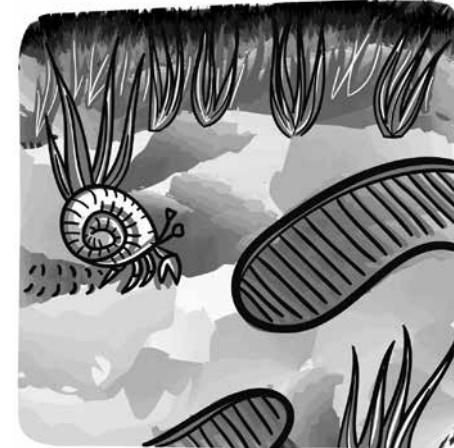
'Ē, 'oia mau, 'ua ha'apa'ari 'oia i te rima nō te tūpa'i atu.

'Aita rā i naho⁶, 'ua pāruruhia teie ari'i e tōna teuteu, maoti rā te fa'atere.

Nō reira, nō teie mau 'ohipa 'ino, 'ua fa'aātea roa 'oia i teie ari'i.

Teie ari'i nui, 'o tē pari ha'avare noa nei ā ia Māmahu.

Māmahu iti ē, 'o tōna īa hoa rahi, i 'ōpua ai e 'imi i te parauti'a.

Riri, rere, rara atura 'o Kuriri i teie parau 'āpi.

Pūpuni ihora 'o Kaveu.

- *Aiā ! 'Ua 'ite one i te putara'a tī'a i te 'ūputa fare o Te-Ari'i-o-te-Ra'i Lani ! Tōna īa hepohepo.*

'Aita hō'ē noa a'e tāpā'o nō te turu mai...

- *Temata, 'o Te-Ari'i-o-te-Ra'i Lani teie, 'ua fa'aotia au 'o Māmahu te ta'ata 'eiā, e aha īa tā 'oe e onoono noa nei...*

*'O vau te « **Boss man** » !*

I terā noa parau, mau atura te 'arapo'a o te ta'ata nei ia Temata.

- *Āhani, 'o vai te « **BOSS MAN** » !*

E Te-Ari'i-o-te-Ra'i Lani, mai te mea noa atu pa'i, 'ua huna 'oe i tā 'oe « iPod », nō te pari ha'avare noa i tō'u hoa, e taparahi au ia 'oe !

'Ē ! 'Ua 'ite mai 'oe i teie rima !

- *Eiaha Temata, 'eiaha e tūpa'i mai ! Tē ri'ari'a nei te ari'i.*

- *I hea roa tō 'oe hunara'a i te « iPod » ?*

- *'Aita vau i huna ! 'Ua 'eiāhia te « iPod » !*

Auē atura 'o Te-Ari'i-o-te-Ra'i Lani ma te rūrū...

⁵Te parauparau ra 'o te TAOTRL mai te hō'ē ari'i.

⁶'Aita ra i ti'a, 'aita ra i tupu.

Hotahota ihora 'o Temata mai te tahu'a ra i ni'a i te marae.
 Tāumi atura i te upo'o nui, parau atura ma te reo haruru 'e te
 hanahana :
 - *E tā'u ari'i ē,*
Mai teienei e tae roa atu i te hope'a,
Teie tō 'oe i'oa 'āpī.
'O Te-Ari'i-o-te-Ta'i Lani !
E Te-Ari'i-o-te-Ta'i Lani ē,
'A ti'a, 'a ta'i !
'A ta'i 'e 'a rere !
'A rere i tō aora'i !
I tō aora'i e ta'i ai !
 'Aita te tahu'a i tāpiti i te parau, 'ua farara te fara i te horora'a a
 Te-Ari'i⁷.

4. Nā te tūpāpa'u ānei ?

'E, tē horo ato'a nei te ferurira'a 'o Temata, tē fifi noa nei ā.
 E parauti'a ānei tā te ari'i ? 'ua 'eiā-mau-hia ānei tāna « *iPod* » ?
 'Aore rā... 'ua huna 'oia... ?
 'Aita tāna e pāhonora'a pāpū !

Riri, rere, rara atura 'o Kuriri i teie parau 'āpī.
Pūpuni ihora 'o Kaveu.

Tē tapitapi nei te ferurira'a 'o Temata i teienei, inaha, 'aita 'oia i
 nu'u noa a'e.

'Aita rā 'oia i fa'aea i te uiui i terā 'e i terā fare, i terā 'e i terā tama.

'E i te tahi mahana, 'ua fa'aro'o 'oia e piti nā tama i te 'āparaura'a :
 - *Iaaa ! 'Ua 'ite 'oe ?*
 - *'Ite i te aha ?*
 - *Inapō ra pa'i...*
 - *'Ē inapō ra, e aha pa'i īa ?*
 - *'Aita ! 'Ua 'ite au i te hō'ē mea huru 'ē roa i rāpae i tō 'u fare...*
 - *E kaveu ?*

⁷'Ua hipa te fara i tōna horo vitivitira'a : 'ua pūehu te ha'apa'ora'a

- E 'ita ! 'Āhani e Kaveu, « e tikitiki īā te roeroe »⁸ !
 - E'ere i te kaveu, e aha rā īā ? E moemoeā ?
 - E'ita ! Mai te mea ra e ta'ata tā'u i 'ite, e'ere rā i te ta'ata !
 - E ta'ata e'ere ato'a rā i te ta'ata ! E aha īā huru... ?
 - 'Oia ! E mea 'uo'uo !
 - Iaa, e tūpāpa'u paha īā !
 - 'Ē, terā ihoā ! 'Aita ato'a tōna e 'āvae !
 - Uēēē, « la Dame Blanche »...

Mana'o atura 'o Temata :

- E tūpāpa'u mau ānei ? E'ere ānei nā teie tūpāpa'u i 'eiā i te « iPod » ?

Nō reira, 'ia tu'i te pō⁹, e'ita 'oia e ta'oto.

I vaho 'oia e tāmoemoe ai¹⁰.

I raro a'e i te tumu tou e tīā'i noa ai 'oia i teie tūpāpa'u.

'Aita rā e tūpāpa'u, e tupu noa teie e 'āparau nei iāna.

I te tahī rā pō, pō feti'a 'ore, te pō e oriori ai te vārua, 'ua fa'aro'o
 'o Temata i te 'ahehe.

- Nō hea roa mai teie māniania ? Tē fifi nei te ferurira'a o te 'aito.

Mai te mea pa'i e tūpāpa'u ihoā ! Tē rahi nei te upo'o.

'Auē, māmā ē ! Tē tara nei te rouru !

Fa'aoti vave atura tāna mau pure :

Te pure tāmā'ara'a

Te pure ta'otora'a...

'Ia itoito 'oia nō teie 'arora'a.

'Ē, e 'arora'a nui teie, inaha, **e 'aro 'oia i te tūpāpa'u !**
 Nā muri atura 'oia i teie māniania.
 Tae atura i te hō'ē vāhi mana'o 'orehia... te fare 'ie a te mau rautī !
 Ta'ahi hape ihora 'oia i te tahī 'ahu...
 E tāpo'i ro'i 'uo'uo, te 'ahu īā o te tūpāpa'u !
 Tei hea ho'i teie vārua 'ino ? Teie toa ?
 Tūtonu atura 'oia i te uri o te pō¹¹.
 'Ite atura i teie tuputupuā, **'o Pana !**
'O Pana... teie tuputupuā mai roto mai i te fare 'ie...
 e faraoa tō te rima.
 Tāpe'a atura i te tapono.

Horo atura teie tuputupuā, mai te ta'ata i fārerei i te hō'ē tūpāpa'u.
 Erā te vaha i te rahi !
 - Māmā, e tūpāpa'u !

Mo'e atura teie i roto i tōna fare 'ie, 'aita rā i fa'aru'e i tāna faraoa !

Riri, rere, rara atura 'o Kuriri i teie parau 'āpi.

Pūpuni ihora 'o Kaveu.

⁵ Aura'a parau pa'umotu : 'E pa'ia maita'i ia.

⁹ 'Ua hora 12 i te pō.

¹⁰ Tāpuni nō te fa'a'ao'ao.

¹¹ Hi'o maita'i atura 'oia i roto i te pōiri.

5. Nā Pana ānei ?

- E Pana iti ē, e reo teie nō Temata, e aha tā 'oe 'ohipa inapō ra ?
- 'Aita, 'ua ta'oto noa vau !
- Aaa ! 'Ua ta'oto noa 'oe ?
- 'Ē, e rohirohi tō'u inapō ra !
- Aaa ! 'Ua ta'oto rā 'oe i rāpae !
- Fa'a'ite atura 'o Temata i te 'ahu 'uo'uo.
- 'Ua ta'oto 'oe i roto i te fare tāmā'ara'a !
- Te fare tāmā'ara'a ?
- 'Ē, te fare vaira'a mā'a pa'i !
- Te fare vaira'a mā'a ? Tē ha'avare 'ite nei teie.
- 'Ē, e Pana iti ē, 'ua mo'e ato'a te faraoa !

- Aaa ! 'O 'oe īa e Temata, te tūpāpa'u i fa'ari'ari'a iā'u inapō ra !

- Terā ihoā e Pana ! Tā'iri'iri atura i tō rāua rima.
- Iaa, Temata ē ! 'Ua oti roa vau i te ri'ari'a !
- E mata'u rahi tō'u ! Fātata tō'u māfatu i te haere i rāpae !¹²
- Hahaha ! 'Ata atura rāua.
- Nō te aha 'oe i rave ai i te faraoa ?
- Mau tā'ue atura te 'ata a Pana.
- Temata, pohe noa tō 'oe hoa i te po'ia !
- E aha īa ?
- 'Aita ho'i e fare toa i 'ō nei !
- I mua, e miti ! I muri, e miti ato'a !
- 'la 'ite mai 'oe, e toru merēti mā'a e pa'ia ai au !
- E toru ??
- 'Ē, e toru merēti 'ī maita'i ! E « châteaux » !
- Aaa ! Tē ta'a atu nei !
- E ti'apa'i tama ihoā 'o Pana.
- Nō reira īa 'oe i rave ai i te mā'a i roto i teie fare !
- 'Ē, e Temata !
- Nō reira ato'a vau i tu'u ai i teie 'ahu 'uo'uo, 'ia ri'ari'a tō tāua mau hoa...
- Tē 'ite ra 'oe. Tē vai ra i roto i te upo'o !
- Tē fa'a'oru nei teie.

- Pana iti ē. Teie pa'i tūpāpa'u, 'aita ānei i 'amu ato'a i te « iPod » a Te Ari'i-o-te-Ra'i Lani ?
- 'Aita, 'aita ! E 'ino'ino rahi tō Pana i teie uira'a.
- E ta'ata 'amu mā'a vau ! E'ree rā i te ta'ata 'eiā !

¹² 'Ua ri'ari'a roa 'o Pana.

- 'E te faraoa īā ?
 'Aita 'oe i 'eiā i te faraoa ?
 - E'ere i te 'eiā, tō'u hoa !
 Te faraoa, e mā'a ! Emā'a nō te 'ōpū ! E 'ōperehia te faraoa !
 E'ita te mā'a e 'eiāhia ? Erave-noa-hia te mā'a !
 - Aaa 'ua rave noa īā 'oe i te « iPod » ?
 - 'Aita, « jurez » !
 - « Jurez », e'ere ihoā nā 'oe i 'eiā i te « iPod » !

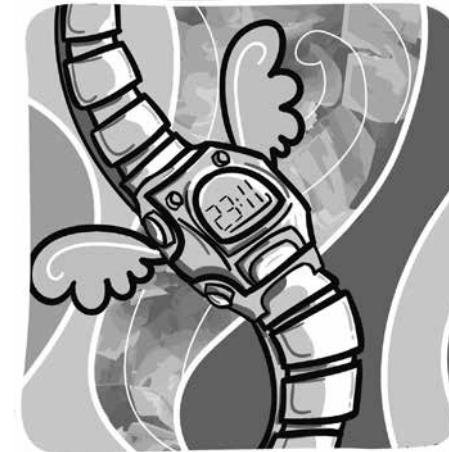
Ra'ura'u a'era 'o Pana i tōna upo'o.

- E aha rā 'oe !
 'Ua 'ite 'oe e Temata, mea hae ato'a nā 'u ia Te Ari'i-o-te-Ra'i Lani !
 - E aha īā ?
 - 'Ē, e fa'ati'ati'a noa hia tōna mau mana'o.
 - Fa'aātea ! E au ihoā 'ōna i te hō'ē pēpe !
 - 'Ē, 'ua parau 'ōna īā 'u e fa'anaho i tōna ro'i !
 'Aita te mau rautī i 'āueue noa a'e !
 - Parau mau ? 'Ua riro 'oe 'ei tītī nāna !

 - Tē ta'a ra ia 'oe ! Mea māramarama roa !
 Nō reira, e'ita vau e au īāna !
 Tīa'i mai tāna !

Tē mana'o tāho'o nei 'o Mamāhu.
 - 'Ē, e vaiihō vau ia 'oe e Pana !
 E haere au e taofe.
 - 'Ē, tāua noa... 'o te muhumuhu īā a Pana.
 'A rave atu i te faraoa, 'ia ho'i atu 'oe !
 - Māuruuru e Pana, 'a tāpe'a noa atu !

Riri, rere, rara atura 'o Kuriri i teie parau 'āpī.
Pūpuni ihora 'o Kaveu.

6. 'Ua 'ēiāhia te uāti !

'Aita 'o Temata i taofe maita'i !
 Tē fifi nei te ferurira'a :
 'A tahī, te parau īā nō Te Ari'i-o-te-Ra'i Lani.
 'Ua hunu 'oia i tāna « iPod ».
 'Ua pari ha'avare 'oia ia Māmahu.
 Te tumu, nō tōna au 'ore i te feiā ri'iri'i.
 Te fifi rā, te tīa'a ia 'o Māmahu.
 'A pitī, te parau īā nō Pana.
 'Ua 'eiā 'o Pana i te mā'a.
 E ta'ata māramarama 'oia.
 'Ua 'eiā ato'a paha i te « iPod » ?
 Te tumu, te mana'o tāho'o.
 'Aita e pāhonora'a pāpū...

 Tē taofe 'e tē feruri nei 'o Temata.

Tē horomi'i nei 'o Pana i te faraoa.

Huehuera'a īā te 'aira'a mā'a.

'Ofera atura te pārahira'a.

Puehu atura te mā'a i ni'a i te one.

- E aha fa'ahou ā teie ?

Āiii ! 'O Te Ari'i-o-te-Ra'i Lani fa'ahou ā. Te Ari'i-o-te-Ta'i rahi.

- 'Auē, 'ua 'eiāhia tō'u uāti ! Te ta'i īā o te ari'i nei.

'Aita te mau tama i tāu'a noa a'e, 'ua ti'a te rahira'a... 'ua ho'i i
roto i tō rātou fare.

Te tumu ia i riri ai te fa'atere nō teie pū, i fa'aho'i ai 'oia i te
tā'āto'ara'a i te fare tāmā'ara'a.

I reira 'oia i te tama'ira'a.

- 'Aita 'outou i aroha i tō 'outou hoa !

Hō'ē noa iho hepatoma, e piti tauiha'a tāna i mo'e !

'A tahi ra vau 'a fārerei ai i te tamari'i hā'iri'iri mai ia 'outou na !

Tē pi'o nei te mata, tē 'ata fa'ao'ō'o nei te tama.

E Te Ari'i-o-te-Ra'i Lani, ināfea teie 'ohipa i te tupura'a ? E reo
mona¹³ tō Tefati.

- 'Aita vau i pāpū !

Inapō ra, 'ua vaiiho vau i tō'u uāti... ?

- Nō te aha ? Te uira'a īā a Temata.

- 'Ua ma'ero pa'i tō'u rima 'e 'ua vare'a vau i te ta'oto.

'Aita rā i maoro, 'ua fa'aro'o vau i te māniania. E 'ahehe, mai taua
māniania ra tā 'u i fa'aro'o i te pō i 'eiāhia tā'u « iPod ».

- E aha īā te mana'o ? Te piti īā o te uira'a a Temata.

- Te ta'ata i 'eiā i te « iPod », 'o te ta'ata ato'a īā i 'eiā ai i te uāti !

Te pāhonora'a īā a Pana.

- lā 'u rā i tūrama atu, 'aita hō'ē mea a'e ! Te parau hope'a īā a te Ari'i.

'Aita e ta'ata ! Ta'oto fa'ahou atura vau.

Nō teie noa nei po'ipo'i, tō 'u 'itera'a ē, 'ua 'eiāhia tā'u uāti.

Riri, rere, rara atura 'o Kuriri i teie parau 'āpī.

Pūpuni ihora 'o Kaveu.

¹³.e reo fa'ati'ati'a ia TAOTRL

7. Nā Māmahu fa'ahou ānei ?

E Te Ari'i-o-te-Ra'i Lani ē, penei a'e, 'ua mo'e noa teie nā tauiha'a ? O te reo marū ia 'o Tefati.

- 'Aita i mo'e, 'ua 'eiāhia ! 'O te reo te'ote'o ia o Te-Ari'i.

'Ua 'eiāhia tā'u « iPod », nō Lax roa mai, 'eaha ia mo'ehia ia 'outou !

- 'Ohipa ia nā mātou Lax ! Te reo fa'ao'ō'o ia a te mau tama.

- 'Ua 'eiāhia, nā teie « bandit-voleur » o Māmahu !

'Ē, e 'ua pāpū ato'a iā 'u, nā Māmahu ato'a i 'eiā i tā 'u uāti !

Ta'u atura 'o Temata.

- Fa'aātea ia 'oe, e Te ari'i ē ! Mea 'ohie 'oe i te pari-noa-ra'a ia Māmahu !

- 'Ē, mea 'ohie ! Nā tō 'oe hoa 'o Māmahu i 'eiā !

E 'āpiti ihoā te ta'ata 'eiā i te ta'ata 'eiā !

'Ua huru 'ē roa 'o Temata i teie parau.

- 'Ua 'eiā 'ōna i tā 'u « iPod », 'ua 'ite pā'āto'a tātou...

'Ua 'eiā ato'a ia 'oia i tā 'u uāti. E'ere ānei ? Temata... ?

Pāhono atura teie.

- 'Eaha e rū !

'Ua parau 'oe, 'ua 'eiā 'o Māmahu i te « iPod ». 'E 'ua 'ite pā'āto'a tātou ! Nō te aha ia 'ōna i 'eiā fa'ahou ai i te uāti ? Tē tāmoemoe nei te tā'āto'ara'a o te ta'ata iāna.

- Nō te nounou ! 'Ē, tē parau nei au nō te nounou !

Inaha, teie uāti, e'ere i te uāti pa'a vī¹⁴ ! I 'ohihia i roto i te 'āfata pu'a !

E uāti moni rā teie ! Nō « Genève » roa mai, i te fenua

Herevētia. 'Aita 'outou i 'ite... !

Huti a'era Te Ari'i-o-te-Ra'i Lani i tōna aho, mai te mea ra ē, e ari'i ihoā 'ōna.

- 'la 'ite mai 'outou, 'aita te nounou i roto iā'u !

Nō reira, Māmahu iti ē, 'a tāpe'a atu i teie nā tauiha'a !

E'ita vau e hina'aro fa'ahou !'

'Ua vi'iivi'i roa i tō 'oe rima repo...

A fa'aho'i noa mai i te moni...

Riri, rere, rara atura 'o Kuriri i teie parau 'āpī.

Pūpuni ihora 'o Kaveu.

Tē hōhoni nei 'o Māmahu i tōna 'utu.

Hōhoni 'ia puta !

Hōhoni 'ia pūtoto !

Tē pātītī ato'a nei te 'āvae nō te 'ōu'a i ni'a i te tahua.

Tē pa'ari nei te rima.

Inaha, 'ua tāhiti roa 'o Māmahu...

¹⁴ E'ere i te uāti ha'apa'ora'a 'ore, e uāti moni ra.

Horo ti'a atura 'oia e tūpa'i i te ari'i.

I reira, tō Te Ari'i-o-te-Ra'i Lani tāponira'a i muri i te fa'atere o teie pū.

'Ohipa iti rahi tā Temata i te tāmarūra'a i tōna hoa.

- E're au i te ta'ata 'eiā !

Maumau 'ore te reo 'o Māmahu nō tōna riri fāito 'ore.

- 'Aita vau i 'eiā noa a'e i tō'u orara'a !

'E'ua nava'i roa vau i te fa'a'ino-noa-ra'a-hia !

'A haere mai e Te Ari'i-o-te-Ra'i Lani ! 'Eiaha e tāponi !

'A haere mai, e tarai au ia 'oe !

- Tefati, 'eiaha na e tāpe'a iā'u ! 'O te reo īa o te ari'i. E papa'i au iāna !

E taehae rahi tō Māmahu i te fa'a'ati-noa-ra'a ia Tefati nō te hōhoni.

'Ua huehue 'ino roa teie fare. E au mau i te titora'a 'ūrī.

- 'Ua 'itehia tō 'oe tīa'a ! 'O te reo ri'ari'a īa 'o Te Ari'i-o-te-Ra'i Lani,

mai muri i te tua 'o Tefati.

- 'Ē, parau mau ! Nō 'u teie tīa'a !

'Aita rā vau i 'ite mea nāhea tōna taera'a atu i mua i tō 'oe fare !

Aita ! Aita roa atu !

'Ua 'ite mata rā 'oe iā'u i te 'eiāra'a ? 'Aita ! Aita roa atu !

'Ua 'itehia te « IPod » 'e te uāti i tō 'u fare ? 'Eiaha e pari noa !

- 'Oia, Māmahu !

Nō vai teie reo ?

E reo teie nō te tahī rautī.

- 'Ua 'ite au i teie uāti i mua i te 'ūputa fare...

Tō 'oe fare, Māmahu !

'Ua vai māmū noa te ta'ata.

Parau ihora 'o Tefati.

- Te Ari'i-o-te-Ra'i Lani, nō 'oe teie uāti ?

- 'Ē, mai te mea 'ua nana'ohia te mau reta mātāmua o tō'u i'oa,

T.A.O.T.R.L !

T nō te Te.

A nō te Arii.

O nō te O.

T nō te Te.

R nō te Ra'i.

L nō te Lani.

T.A.O.T.R.L, 'o Te Ari'i o te Ra'i Lani īa.

Maoti rā, 'o vau ia !

- 'Oia mau ! terā ihoā ! te pāhonora'a ia a te rautī.

Tuō a'era 'o Māmahu :

- E're nā'u i 'eiā !

Temata, 'a parau ia rātou !

E're nā'u !

Riri, rere, rara atura 'o Kuriri i teie parau 'āpī.

Pūpuni ihora 'o Kaveu.

8. Tē ha'avāhia nei 'o Mamāhu.

Huri atura te aro o te mau tama i ni'a ia Temata.

Tē hina'aro nei rātou 'ia fa'ahiti 'oia i tōna mana'o.

Heheu ihora 'oia i te faufa'a o te parau.

Nā te parau e fa'aora. Nā te parau ato'a e ha'apohe.

Penei a'e, e riro mai paha 'oia, 'ei pāruru i te tiripuna nō Papeete.

Tā'uma a'era 'oia i ni'a i te 'aira'a mā'a 'e te rā'au i te rima 'ia 'itehia 'e 'ia fa'aro'ohia mai 'oia e te tā'āto'ara'a.

I reira, hi'o atura 'oia ia rātou, parau atura :

- E'ree 'o Māmahu i te ta'ata 'ino, 'ua 'ite pā'āto'a tātou.

'Ua horo tātou i hea e ani ai i te tauturu ?

'Ua horo tātou ia Māmahu ra !

Nā vai i hutu mai i te pātete teihā mai roto mai i te 'āpo'o pape ?

Nā vai ?

Nā Māmahu !

Nā vai i 'unahi i te i'a 'ia 'ore tō tātou rima 'ia puta ?

Nā vai ?

Nā Māmahu !

Nā vai i 'ana i te 'ōpa'a 'ia 'amu tātou i te 'ipō ?

Nā vai ?

Nā Māmahu ?

'Ē, nā Māmahu noa te mau 'ohipa pa'ari i rave !

Tā tātou, te fa'anehenehe-noa-ra'a ia !

Tē 'ōhumu nei rā 'o Te Ari'i mā...

'Ē, parau mau !

Nō roto mai 'o Māmahu i te tahi fare ha'api'ira'a ta'a'ē.

Te tumu, 'ua pohe tōna māmā 'e 'ua fifi tōna orara'a !

E'ree ia i te « Bandit-Voleur »...

Riri, rere, rara atura 'o Kuriri i teie parau 'āpī.

Pūpuni ihora 'o Kaveu.

Tāpūhia atura te parau a Temata.

- 'Ē, e'ree paha i te « Bandit-Voleur » !

E « Voleur-Bandit » rā ! Tē fa'ahapara'a ia a Te Ari'i-o-te-Ra'i Lani.

« Voleur », nō te mea, 'ua 'ite tātou pā'āto'a, 'ua 'eiā 'oia i tā'u « IPod » !

Maumau 'ore te reo 'o Māmahu nō tōna riri fāito 'ore.

- 'Aita vau i 'eiā noa a'e i tō'u orara'a !

'E 'ua nava'i roa vau i te fa'a'ino-noa-ra'a-hia !

'A haere mai e Te Ari'i-o-te-Ra'i Lani ! 'Eiaha e tāponi !

'A haere mai, e tarai au ia 'oe !

*I roto rā i tōna nanera'a, 'ua fa'aru'e 'oia i tōna tī'a i te 'ūputa o tō'u nei
fare !*

« Bandit », nō te mea, 'ua 'eiā 'oia i tā'u uāti ! 'Ua 'ite ato'a tātou !

*I roto rā i tōna nēnevara'a, 'ua ha'atopa 'oia i teie uāti, i te 'ūputa o tōna
ihō fare !*

Terā tei parauhia e ma'au !

Māmahu, e « Bandit-Voleur » ma'au īa !

'Ata'ata a'era te ta'ata.

- E vauvaura'a mana'o māramarama mau teie ! 'o te reo īa 'o Tefati.

Riri, rere, rara atura 'o Kuriri i teie parau 'āpī.

Pūpuni ihora 'o Kaveu.

Hotahota ihora 'o Temata, parau atura 'oia :

- Te mea noa i pāpū ia tātou, te tī'a..., nō Māmahu !

Mea nāhea teie tī'a tōna i te taera'a i mua i te fare o Te Ari'i ?

'Aore tātou i 'ite !

Mea nāhea teie uāti i te taera'a i te 'ūputa o te fare o Māmahu ?

'Aore ato'a tātou i 'ite !

*Inaha, 'aita hō'ē noa a'e, i roto ia tātou, i 'ite mata ia Māmahu i te
'eiāra'a !*

Mai te mea 'ua 'eiā 'oia !

Pōpō atura te tama ma te hurō. 'Ua mona roa ia rātou teie mau
parau.

9. Nā Temata ānei ?

Ta'i a'era te hio. Hitimahuta ihora te tama.

Parau atura 'o Tefati ia Temata.

- Temata iti ē, 'a ha'amāramarama mai na ia mātou !

- 'Ē, 'ua tī'a roa iā'u !

- E hoa nō 'oe 'o Māmahu ?

- 'Ē, e hoa rahi !

- Hō'ē ā tō 'ōrua fare ?

- E hoa a 'e ra, 'ua 'ite ho'i 'oe !

- Hō'ē noa ta'ata o tei 'ite ia Māmahu i roto i tōna fare.

I teie nā pō e piti, i 'eiāhia ai te « iPod » 'e te uāti...

Hō'ē noa ta'ata ! 'O 'oe, Temata !

- E aha īa te fifi ?

- 'Aita e fifi ! 'Ua fa'aau parau rā 'ōrua !

- 'Aita ! 'Aita ! Tē riri nei 'o Temata.

- 'Oia, 'ua fa'aau 'ōrua i tā 'ōrua parau !
 Pāruru mai, pāruru atu !
 E i teienei, nā vai īa i 'eiā ?
 Nā 'oe Māmahu ?
 Nā 'oe Temata ?
 'Aore rā, nā 'ōrua e piti ato'a ra ?
 - 'E nō te aha māua e 'eiā ai i te ta'ata a'e ra ?
 - Haha ! Nō 'oe Temata, nō te tāho'ora'a īa !
 Nō 'oe Māmahu, 'ua tāhiti roa 'oe i te fa'a'ino-noa-ra'a-hia e
 Te Ari'i-o-te-Ra'i Lani.

Riri, rere, rara atura 'o Kuriri i teie parau 'āpi.
Pūpuni ihora 'o Kaveu.

10. Nā vai īa i 'eiā ?

'Ua fa'aoti-'āmui-hia e tāmā 'ana'ana roa 'o Temata e 'o Māmahu i te tā'āto'ara'a o te mau pāni, te mea na'ina'i, te mea menemene, te farai pāni, te merēti...

- 'E 'ē ! Mea aroha roa, horoi pāni mā !
E ho'i ihoā te pāni 'ere'ere i te pāni 'ere'ere ! Te nirara'a īa a Te-Ari'i-o-te-Ra'i Lani¹⁵ !

'Ua ahiahi, tē fa'a'oroma'i nei nā hoa iti.
 Neva a'era te mata 'o Māmahu, e 'ite atura i te tahī 'ohipa i te terera'a atu i te uru fara.
 I reira noa iho, i pa'a'ina ai te reo 'o Temata.
 - Māmahu, 'ua mo'e te punu pua'atoro vaira'a pu'a !
 - 'Aita ! 'Ua tere te punu pua'atoro... !
 - E hoa a'e ra, 'aita e 'āvae tō te punu pua'atoro !

¹⁵ Te fa'a'inora'a a TAOTRL

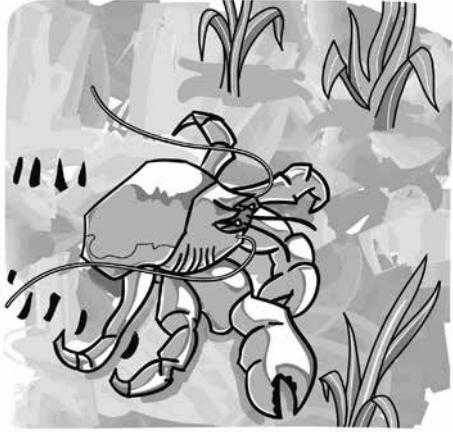
I te reira ihoā taime, 'ahehe maira te uru fara...
 Māna'ona'o atura rāua i te 'ahehe tā te Ari'i i fa'ati'a a'e na...
 - Iaaa ! E'ere ānei terā te 'ahehe tā te ari'i i fa'aro'o ?
 Ha'apae ihora nā tamari'i nei i te horoira'a pāni.

 Fa'ahe'e marū noa atura rāua ma te toro i te tari'a.
 Nu'u atura i teie 'ahehe.
 Tae atura rāua i te 'ūputa o te tahi 'āpo'o... 'āpe'e noa atura te mau tama.
 - E horoira'a pāni tā 'ōrua i roto i te 'āpo'o ? O te hō'atara'a īa a te mau tama.
 'Aita e pāhonora'a !
 Toro atura 'o Temata i te upo'o i mua i te 'āpo'o, e 'ohipa teie e 'anapa nei...
 Noa atu te ri'ari'a, tānao atura 'oia... **e tīte'amata !**
 Tānao atura 'o Māmahu... **e « iPod » !**
 - E'ere teie taua « iPod » ra nō Lax ?
 'Oia, 'ua fārerei te tahi !

I te reira taime,
 I te mata marū o te mārama,
 I te motu ra nō Napuka,
 I te pārora kahaia,
 'Ua ruru 'o Tefati, te fa'atere o teie pū, i te tā'āto'ara'a o te mau tama.
 Parau atura 'oia :
 - E te mau tama, tē fa'a'ite nei au i tō'u mana'o tātarahapa :
 'ua hape au.
 'Ua fāri'i noa vau i te mana'o 'e te peu hape o te tahi.

'Aita vau i tuatāpapa māite i te parau mau.
 Nō reira, e Temata 'e 'oe e Māmahu, 'a fāri'i mai i te tātarahapa...
 Fāriu atura 'o Tefati, ma te parau ia Te-Ari'i-o-te Ra'i Lani :
 E 'oe, e aha tō 'oe mana'o ?
 'Ua tīa'i maorohia... te pāhonora'a.
 Muhumuhu ihora tōna reo mai roto i te pōiri.
 - E 'o vau ato'a.
 Tē tātarahapa nei au i mua ia 'outou e tō'u mau taea'e.
 'Ua hape au i te pari ha'avarerā'a ia 'ōrua.
 Tē maere nei te mau tama.
 Tē tātarahapa nei au i tō 'u te'ote'o,
 Tē tātarahapa nei au i tō 'u 'ino,
 I tō'u fa'a'ino tu'utu'u 'orera'a ia 'oe Māmahu...
 Māmahu ē, Māmahu ē... fa'a'ore mai i tā 'u hape.
 Pi'o ihora te mata.
 Ta'i a'era 'o Kuriri.
 Tahe maira te roimata.
 Nu'u atura 'o Māmahu i mua,
 Tauahi atura 'oia ia Te-Ari'i-o-te-Ra'i Lani.
 Hurō a'era te tama !
 Hurō a'era i te aroha !

Ta'i atu ra 'o Kuriri i te hau !
'Ata'ata atura 'o Kaveu !

11. Te Kaveu ē !

E hoa 'ino mā ē, teie te tahi parau nō te kaveu.

Te kaveu, e pa'apa'a fenua ia nō te ta'a motu. E noho 'oia i roto i te 'āpo'o, i roto i te a'a fara... E 'amu 'oia i te 'ōpa'a, te fara e te mau mea ato'a e vai haere ra.

E peu mātauhia e te kaveu i te 'ohi-noa-ra'a 'e te tari-noa-ra'a i te mau tauihā'a i roto i tōna 'āpo'o.

'Ua fa'ariro te ta'ata 'ā'i'a nō te Tuāmotu i teie manu 'ei ta'ata.

Nō reira, teie hīmene :

*« Tagata peu rahi te Kaveu ē, tei fa'ao'ō'o mai iāku
Kahoki hia atu tāku vāvega ki raro ki te kōnao ē.
Te Kaveu ē... teie au, te Kaveu ē... ka mate au
'Eiaha paha koe e fa'atupu i te 'ino, pararī tō teke iāku ē. »*

PATURA'A

Elisabeth a MAIFANO - 'Orometua ha'api'i reo pa'umotu

Erieta a NOBLET - 'Orometua ha'api'i reo tahiti

Jenny a RAGIVARU - 'Orometua ha'api'i reo pa'umotu

Pamiti a TURINA - 'Orometua ha'api'i reo tupu'ai

Patrick a AMARU - 'Orometua ha'api'i reo tahiti

Rahiti a BUCHIN - 'Orometua fa'aa'o reo tahiti

TI'A'AURA'A I TE 'ŌPUARA'A

Rahiti a BUCHIN - 'Orometua fa'aa'o reo tahiti i te pū ha'afaufa'a i te ha'api'ira'a o te mau reo 'e te ta'ere mā'ohi

FA'ATERE O TE 'ŌPUARA'A

Moana a GREIG - Mata hi'opo'a nō te te ha'api'ira'a i te ta'ere 'e te mau reo mā'ohi

FA'ATERE O TE HA'ARA'A MAUIHA'A

Nicole a SANQUER-FAREATA - Fa'aterere rau nō te ha'api'ira'a

TĀHŌHO'AHIA E

Teiva a HAMBLIN - 'Orometua ha'api'i tuarua rahu'a mata

FA'ANAHONAHORA'A 'API PARAU

OBA COM

NENE'I FA'AHOUHIA E

POLYPRESS - SERIPOL (en attente)

Fa'aterera'a hau nō te ha'api'ira'a, nō te u'i hou 'e te tū'aro
Ti'a'u nei te ha'api'ira'a teitei

DGEE – pôle LCP

Dépôt légal : février 2016

'Ua ruruhia te tama, nava'i, 'aore
rā nava'i 'ore, i te tahī pūhapara'a i
Nāpuka, i Tuamotu.

'Ua mo'e te tahī mau mauha'a
moni, te iPod, te uāti herevētia...
'O vai te taata 'eiā ? 'O pana ānei ?
'O Māmahu ānei ?